

REGIONÁLIS ÁLLAMI TÁMOGATÁSOK

A regionális állami támogatások célja, hogy a leghátrányosabb helyzetű európai régiókban ösztönözzék a gazdasági fejlődést és a munkahelyteremtést.

JOGALAP

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 107. cikke, különösen a 107. cikk (3) bekezdésének a) és c) pontja.

A Tanács 1998. május 7-i 994/98/EK rendelete az Európai Közösséget létrehozó szerződés 92. és 93. cikkének a horizontális állami támogatások bizonyos fajtáira történő alkalmazásáról (felhatalmazó rendelet).

A Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról szóló, 2014. június 17-i 651/2014/EU bizottsági rendelet (általános csoportmentességi rendelet). Az általános csoportmentességi rendeletet a 2017. június 14-i (EU) 2017/1084 bizottsági rendelet módosította a kikötői és repülőtéri infrastruktúrára nyújtott támogatás, a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító támogatásra vonatkozó bejelentési határértékek, a sportlétesítményekre és multifunkcionális szabadidős létesítményekre nyújtott támogatás, valamint a legkülső régiók számára nyújtott regionális működési támogatási programok tekintetében.

A 2014–2020 közötti időszakra vonatkozó regionális állami támogatásokról szóló iránymutatást (2013/C 209/01) (a továbbiakban: az iránymutatás) 2013. június 19-én fogadta el a Bizottság és 2014. július 1-jén lépett hatályba.

HÁTTÉR-INFORMÁCIÓK

Általánosságban az állami támogatások olyan támogatásokat jelentenek (formájuktól függetlenül), amelyeket bizonyos vállalkozásoknak (gazdasági tevékenységet végző szereplőknek) nyújtanak az állami hatóságok. Mivel az ilyen típusú állami támogatások torzítják a versenyt és a kereskedelemre is hatással vannak, nem egyeztethetők össze a belső piaccal, kivéve ha a szerződések másként rendelkeznek. Ellenőrizni kell a támogatási rendszereket, ezért az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdésével összhangban a tagállamok kötelesek előre bejelenteni a Bizottságnak, ha ilyen támogatások nyújtását tervezik. A felhatalmazó rendelet elfogadásával a Tanács lehetővé tette a Bizottság számára, hogy (állami támogatásokra vonatkozó csoportmentességi rendeletek elfogadása révén) kivételeket határozzon meg, és

ezáltal olyan speciális állami támogatási kategóriákat jelentsen be, amelyek összeegyeztethetők a belső piaccal és mentesülnek az előzetes bejelentés alól.

A megállapított kivételek értelmében egyes támogatási formák a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthetők bizonyos régiókban. Az ilyen típusú támogatásokat nevezik regionális támogatásoknak, melyek célja a gazdasági fejlődés és a munkahelyteremtés ösztönzése.

Az általános csoportmentességi rendelet egyedi rendelkezéseket állapít meg azon feltételek meghatározására, amelyek mellett a regionális támogatási rendszerek összeegyeztethetők a közös piaccal és mentesek a bejelentés alól. Az általános csoportmentességi rendeleten felül a Bizottság iránymutatást nyújt a bejelentés alól nem mentes támogatási intézkedésekről, többek között a regionális támogatásokról is. Az iránymutatás a bejelentett regionális támogatási rendszerekre és egyedi támogatásokra alkalmazandó.

A TÁMOGATÁSOK FAJTÁI ÉS ODAÍTÉLÉSÜK FELTÉTELEI

Az iránymutatásban megfogalmazott szabályok szolgálnak alapul a tagállamok számára a regionális támogatási térképek kidolgozásához, melyekkel beazonosíthatják (1) azokat a területeket, melyeken a társaságok regionális állami támogatásokat kaphatnak, és (2) e támogatások intenzitását.

A. Hatály

Az iránymutatás alapvetően valamennyi gazdasági ágazatra vonatkozik. Azonban a következő tevékenységek nem tartoznak az iránymutatás hatálya alá:

- ágazatok, melyekben a regionális támogatások nem egyeztethetők össze a belső piaccal: acélipar és szintetikusszál-ipar;
- ágazatok, melyekben a támogatások konkrét jogi eszközöktől és/vagy egyéb állami támogatási iránymutatásoktól függenek: halászat és akvakultúra, mezőgazdaság (néhány egyedi kivétellel), közlekedés, repülőterek, energia;
- a belső piaccal összeegyeztethetetlennek tekintett tevékenységek, kivéve, ha az iránymutatásban meghatározott általános feltételek és további egyedi feltételek teljesülnek: széles sávú hálózatok és kutatási infrastruktúrák.

A fentiekén túl külön megfontolás tárgyát képezik a nagyvállalatoknak nyújtott támogatások és a működési támogatások:

- a szerződés 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében a nagyvállalatoknak nyújtott regionális támogatások nem egyeztethetők össze a belső piaccal, kivéve, ha olyan kezdeti beruházásokat támogatnak, melyek új gazdasági tevékenységet hoznak létre, vagy amelyek célja meglévő létesítmények új termékekkel vagy új eljárási innovációkkal történő diverzifikációja;
- a kiadások csökkentése céljából a vállalatoknak nyújtott támogatások (működési támogatások) nem egyeztethetők össze a belső piaccal, kivéve, ha céljuk a hátrányos helyzetű régiókban tapasztalt sajátos vagy állandó hátrányok leküzdése (vagyis a kkv-k nehézségeinek csökkentése, a járulékos költségek kompenzálása

a legkülső régiókban vagy a nagyon ritkán lakott területek elnéptelenedésének megelőzése vagy csökkentése).

B. A regionális támogatások összeegyeztethetőségének értékelése

A bejelentett regionális támogatásokat a Bizottság értékeli, ami azt jelenti, hogy elemzés készül annak meghatározása érdekében, hogy a támogatások közös érdekű célkitűzés eléréséhez való pozitív hozzájárulása meghaladja-e a kereskedelemre és a versenyre gyakorolt negatív hatásukat. Az elemzés a következőket érinti:

- egy jól meghatározott közös érdekű célkitűzéshez való hozzájárulás a szerződés 107. cikkének (3) bekezdésével összhangban;
- állami beavatkozás szükségessége (olyan helyzetekben, amikor a piac nem tud bizonyos lényegi fejlődést megvalósítani);
- a támogatási intézkedések megfelelősége a közös érdekű célkitűzés megvalósításához;
- a vállalatok viselkedésének megváltozását eredményező ösztönző hatás (azaz a vállalatok kiegészítő tevékenységekbe kezdenek);
- a támogatások arányossága (vagyis a támogatás minimálisra van korlátozva további beruházás vagy tevékenység előidézése érdekében);
- a versenyre és a kereskedelemre gyakorolt indokolatlan negatív hatások elkerülése;
- átláthatóság (a nyújtott támogatásra vonatkozó információkhoz való hozzáférés megkönnyítése).

A versenyt jelentősen torzítani képes támogatási rendszereket utólagos értékeléseknek is alávetetik, és a Bizottság korlátozhatja az ilyen rendszerek időtartamát. Utólagos értékelés csak nagy költségvetésű, új jellegzetességekkel bíró, vagy jelentős piaci, technológiai vagy szabályozási változásokat előidéző támogatási rendszerek esetében alkalmazható.

C. Regionális támogatási térképek – támogathatóság

A 107. cikk (3) bekezdésének a) és c) pontjában meghatározott feltételeket teljesítő területeket (a továbbiakban: „a” és „c” térségek) a tagállamoknak regionális támogatási térképeken kell feltüntetniük a maximális támogatási intenzitás szintjével együtt. A Bizottságot tájékoztatják e térképekről, melyeket jóváhagy annak érdekében, hogy a térképen megjelölt területeken elhelyezkedő vállalatok regionális támogatásokat kaphassanak. Az „a” és „c” térségek teljes lefedettségének felső határa a 28 uniós tagállam lakosságának 47%-a.

1. „a” térségek – EUMSZ 107. cikk (3) bekezdés a) pont

Az iránymutatás kimondja, hogy az alábbi terület jelölhető ki „a” térségként^[1]:

- azon NUTS 2^[2] régiók, melyekben az egy főre jutó bruttó hazai termék (GDP) vásárlóerő-egysége egyenlő vagy kevesebb, mint az EU-27 átlag 75%-a;

[1]Az iránymutatás I. melléklete tartalmazza a támogatható „a” térségek listáját, tagállamonkénti bontásban.

[2]NUTS: statisztikai célú területi egységek némenklatúrája.

- legkülső régiók.

Az „a” térségek maximális támogatási intenzitásának felső határai az alábbiak:

- 50% bruttó támogatási egyenérték (BTE) azokban a NUTS 2 régiókban, ahol a GDP/fő az EU-27 átlagának 45%-ával egyenlő vagy az alatt van;
- 35% BTE azokban a NUTS 2 régiókban, ahol a GDP/fő az EU-27 átlagának 45–60%-a között van;
- 25% BTE azokban a NUTS 2 régiókban, ahol a GDP/fő az EU-27 átlagának 60%-a felett van.

E felső határok legfeljebb 20%-kal növelhetők a kevésbé fejlett legkülső régiókban és 10%-kal más legkülső régiókban. A maximális támogatási intenzitás legfeljebb 20 százalékponttal növelhető kisvállalkozások, és 10 százalékponttal közép vállalkozások esetében.

2. „c” térségek – EUMSZ 107. cikk (3) bekezdés c) pont

Az iránymutatás a „c” térség két kategóriáját különbözteti meg:

- automatikusan „c” térségnek minősíthető térségek^[3]: előre meghatározott feltételeknek megfelelő térségek, melyeket a tagállamok minden további indokolás nélkül kijelölhetnek; ez a kategória magában foglalja azon NUTS 2 régiókat, melyek a 2011–2013 közötti időszakban „a” térségek voltak, a gyéren lakott NUTS 2 és NUTS 3 régiókat, valamint bizonyos feltételek mellett NUTS 3 régiók részeit vagy azokkal szomszédos területeket;
- indokolással „c” térségnek minősíthető térségek^[4]: a tagállamok által kijelölhető olyan területek, melyek megfelelnek bizonyos társadalmi-gazdasági kritériumoknak.

Az iránymutatás – a gazdasági válság tagállamokra gyakorolt hatásának fényében és a regionális támogatási térképek közötti folytonosság biztosítása céljából – biztonsági hálóról rendelkezik, és minimum küszöbértéket határoz meg a népességi arányra^[5]. Az iránymutatás öt kritériumcsoportot állapít meg a társadalmi-gazdasági (GDP/fő, munkanélküliség), földrajzi (elszigeteltség) vagy strukturális (főbb strukturális változások, visszaesés) problémák kezelésére és az indoklással „c” térségnek minősített területek tagállamok általi kijelölésére.

A „c” térségek maximális támogatási intenzitásának felső határai az alábbiak:

- 15% BTE a ritkán lakott területeken és az Európai Gazdasági Térségen (EGT) vagy az Európai Szabadkereskedelmi Társuláson (EFTA) kívüli országgal határos területeken (NUTS 3 régiók vagy NUTS 3 régiók részei);
- 10% BTE indoklással „c” térségnek minősíthető térségekben.

---

[3]Az I. melléklet tartalmazza az automatikusan „c” térségnek minősíthető térségekre allokált arányokat tagállamonkénti bontásban.

[4]Az iránymutatások II. melléklete megállapítja az indoklással „c” térségnek minősíthető térségekre vonatkozó arányok felosztásának módszerét.

[5]Indokolással „c” térségnek minősített térségi lefedettség, beleértve az I. mellékletben megállapított, fent említett kiigazításokat.

A felső határok megnövelhetők a korábbi „a” térségekben (10% BTE-ről 15%-ra) és a „c” térségekkel határos „a” térségekben. A maximális támogatási intenzitás legfeljebb 20 százalékponttal növelhető kisvállalkozások, és 10 százalékponttal közép vállalkozások esetében.

D. Bejelentés és félidős felülvizsgálat

Az iránymutatás rendelkezései alapján a tagállamoknak egységes, 2014. július 1-jétől 2020. december 31-ig érvényes regionális támogatási térképet kellett benyújtaniuk a Bizottsághoz. E térképeket a Bizottság megvizsgálta és elfogadta, valamint megjelentek az Európai Unió Hivatalos Lapjában is, ezáltal az iránymutatás szerves részét képezve.

2016-ban sor került a regionális támogatásban részesülő térségek támogathatósági felülvizsgálatára (a regionális támogatási térképek félidős felülvizsgálata), a módosított regionális támogatási térképek 2017. január 1-től 2020. december 31-ig lesznek hatályban.

E. Jelentéstétel és ellenőrzés

A tagállamoknak részletes nyilvántartást kell vezetniük valamennyi támogatási intézkedésről a támogatás odaítélésétől számított 10 évig, és a következő dokumentumokat kell a Bizottság elé terjeszteniük:

- éves jelentések;
- információk minden egyes, 3 millió eurót meghaladó támogatási intézkedésről.

AZ ÁLLAMI TÁMOGATÁSOK ÉS A KOHÉZIÓS POLITIKA

A kohéziós politikából (az Európai Strukturális és Beruházási Alapok által) támogatott projekteknek meg kell felelniük az uniós és nemzeti jognak^[6]. A tagállamok felelőssége biztosítani, hogy támogatási rendszereik megfeleljenek az állami támogatásokra vonatkozó jogszabályoknak, és ezzel összefüggésben elemezni az (operatív) programjaik keretében tervezett beavatkozásokat, valamint megfelelni bármely bejelentési kötelezettségüknek. A kohéziós politika keretében előírt stratégiai programozás folyamata, illetve az állami támogatási szabályok alá eső támogatások elemzése továbbra is elkülönül, azonban bizonyos esetekben lehetőség van a kohéziós politika keretében tett fellépések alapjául szolgáló elemzések felhasználására az állami támogatások indoklásaként is.

A jogalkotási keret^[7] egyértelmű hivatkozásokat tartalmaz az állami támogatási szabályokra, különösen a pénzügyi eszközök, a jövedelemtermelő műveletek, a köz- és magánszféra partnersége, a műveletek tartóssága stb. vonatkozásában. Továbbá az állami támogatási szabályok tagállamok általi tényleges alkalmazásának elősegítése érdekében a pénzeszközök kifizetése kötelezettségek (előzetes feltételrendszer) teljesítéséhez van kötve^[8], amelyek a tagállamokban végrehajtandó

---

[6]A 2013. december 17-i 1303/2013/EU rendelet 6. cikke.

[7]A 2013. december 17-i 1303/2013/EU rendelet.

[8]A 2013. december 17-i 1303/2013/EU rendelet XI. mellékletének II. része.

intézkedéseket foglalnak magukban a személyzet képzése és a terület adminisztratív kapacitásának megerősítése tekintetében.

Az állami támogatási szabályok alkalmazása a kohéziós politika végrehajtásának egyik „kockázatos” területe, és az ellenőrök által felfedett hibák gyakori oka.

2018 novemberében a Tanács elfogadta az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a horizontális állami támogatások bizonyos fajtáira történő alkalmazásáról szóló, 2015. július 13-i (EU) 2015/1588 tanácsi rendelet módosításáról szóló (EU) 2018/1911 rendeletet. A rendelet célja az uniós finanszírozási programok és az állami támogatási szabályok kölcsönhatásának javítása. A változtatások három területet érintenek: a nemzeti finanszírozás és az InvestEU Alap eszközeinek kombinációját; a kutatást, fejlesztést és innovációt (Horizont Európa, „kiválósági pecsét” címke); és az európai területi együttműködésre irányuló támogatást.

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

A Parlament már számos alkalommal kifejezte aggodalmát egyrészt a gazdasági, társadalmi és területi kohézió, másrészt a versenyszabályok közötti összhanggal kapcsolatban.

Az állami támogatási szabályozás korszerűsítésének folyamata során – amelynek részeként a Bizottság benyújtotta javaslatát az EUMSZ 109. cikkének megfelelően – a Parlamenttel csak konzultáltak, és nem volt beleszólása az iránymutatás elfogadásába. Azonban a „Regionális politika egy szélesebb körű állami támogatási rendszer részeként” című, 2013. június 12-i állásfoglalásában támogatta a Bizottság iránymutatás-tervezetét, felszólított az általános csoportmentességi rendelettel való megnövelt összhangra, illetve aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy az állami támogatási szabályok konzisztensek-e a kohéziós politika eszközeinek (az európai strukturális és beruházási alapok) végrehajtásával, különösen a kohéziós politika keretében ugyanazon kategóriába tartozó területek egyenlő megítélése tekintetében. A Parlament felszólított a regionális támogatások teljes lefedettségének fenntartására vagy a korábbi 45%-os felső érték fölé történő növelésére, valamint támogatta a korábbi „a” térségekre vonatkozó biztonsági háló kialakítását, illetve a ritkán lakott, legkülső és szigeti régiókra vonatkozó egyedi rendelkezések meghatározását. Szintén kiemelte az egyedi eltérések szükségességét, különösen a gazdasági válság által súlyosan érintett térségekben.

A Parlament álláspontja az, hogy állami támogatásokat elsősorban a kkv-knak kell nyújtani, azonban a nagyvállalatok kizárása munkahelyek megszűnéséhez vezethet, ezért az ilyen nagyvállalatoknak – külön ellenőrzés mellett – támogathatóknak kell maradniuk a „c” térségekben.

A „kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása” tematikus célkitűzés végrehajtásáról szóló, 2016. szeptember 13-i állásfoglalásában a Parlament arra kérte a Bizottságot, hogy az állami támogatásra vonatkozóan olyan feltételeket állapítson meg, amelyek nem különböztetik meg hátrányosan a kkv-kat, és amelyek összhangban állnak a kohéziós politika vállalkozások számára szánt támogatásával, valamint arra, hogy használja ki teljes mértékben az általános csoportmentességi rendeleten alapuló

támogatási kereteket, egyértelműen meghatározva a kkv-eknek juttatott esb-alapokra vonatkozó szabályok és az állami támogatásra vonatkozó szabályok közti kapcsolatot.

A gazdasági, társadalmi és területi kohézió Európai Unió belüli megerősítéséről: az Európai Bizottság hetedik jelentéséről szóló, 2018. április 17-i állásfoglalásában a Parlament úgy vélte, hogy fel kell gyorsítani az állami támogatási eljárásokat azon projektek esetében, amelyeknél ellenőrizni kell a megfelelést. A Parlament emellett kifejezésre juttatta, hogy támogatja a közvetlen irányítás alá tartozó európai alapok és a kohéziós alapok következetes és koherensebb kezelését az állami támogatások tekintetében.

„A kohézió és a fejlődés előmozdításáról az Unió legkülső régióiban: az EUMSZ 349. cikkének végrehajtása” című 2017. július 6-i állásfoglalásában a Parlament felszólítja a Bizottságot, hogy a nemzeti regionális támogatásokra vonatkozó iránymutatásokban és az általános csoportmentességi rendelet rendszerében támaszkodjon a 107. cikk (3) bekezdésének a) pontjára és az EUMSZ cikkeire a legkülső régiók gazdasági és társadalmi fejlődéséhez való hozzájárulás és e régiók fokozottabb figyelembevétele érdekében.

Diána Haase / Marek Kołodziejski
04/2019

